

Miljö, konjunkturer, händelser, mentaliteter

Vad har format Sverige och Polen?

Piotr Wawrzeniuk

Stereotyper

- Förenklade föreställningar om allmänna egenskaper
- Skapas genom språk under mänsklig samvaro
- Kognitiv "genväg" till ögonblicklig förståelse
- Positiva, negativa, neutrala stereotyper
- Viktiga för förståelse och uppfattning om fenomen (och folk / nationer)
- "Etiketter"
- Avgränsar, integrerar, kommunicerar
- Politik, krig, eller mindre drastiska omständigheter
- Förändras till följd av ändrade normer, värderingar och närhet/tillgång till information
- Historiska och nyare stereotyper existerar sida vid sida

Miljö, konjunkturer och händelser

Miljön

- Östersjön
- Nordeuropeiska slätten
- "Kanaliserar" folkförflyttningar, invasioner, kulturella impulser, handel
- Sjöfart, skogsbruk, jordbruk?

Konjunkturer

- Mer långtgående sociala strukturer. Ekonomisk utveckling / förutsättningar i centrum
- Handel
- Jordbruk
- Staters och imperiers uppkomst
- Stånds- (bygger på börd) och klass- (bygger på tillgångar) samhället
- Den nya livegenskapen – incitament till arbete?
- Adels ställning och det politiska systemet – främjar representation och deltagande?

Händelser

- Politiken, krigen, motsättningarna, människorna
- Krig och motsättningar: Sverige-Danmark; Sverige – polsk-litauiska samväldet; Sverige-Ryssland, Polen-Litauen – Ryssland; NATO-Warszawapakten; Ryssland-övriga Europa

Hundra år av motsättningar och krig: de första stereotyperna grundläggs

- När Katarina kom till Sverige
- Den svenska kronan
- Livland
- Syndafloden
- Stora nordiska kriget

Faktorer över tid

- Polen-Litauens delningar
- Romantik och frihetskamp
- Mellankrigstidens lilla tidsfönster
- Polen under Sovjetunionen
- Förlusten av Finland
- Konsolidering, alliansfrihet
- Idén om folkhemmet
- ”Modernaste och mest jämställda landet i världen”

- SVERIGE:

- Tilltro till makten över tid
- Stabilitet från 1800-t: familj och klan sekundära
- Inställningen till arbete positivt
- Messianism:

- POLEN:

- Misstro mot makten – staten / regeringen / dess företrädare
- Familjen och klanen viktiga
- Inställningen till arbete ganska lös under lång period
- Messianism: kämpar för sin och andras frihet

Summa summarum

- Miljön i vårt område har format statsbildningar, konflikter dem emellan, vilket färgar sig av på
- Diverse föreställningar inklusive stereotyper
- Översvallande negativa stereotyper SE och PL emellan under tidigmodern tid
- Sedan svensk sympati till den polska frihetskampen
- Mellankrigstidens svenska skepsis och självgodhet
- Det "rygggradslösa" Sverige
- "Öst-Polen" bakom järnridån
- Ärkekonservativt mörkerrike vs. "szweczalizm"